

Uppföljning av Program för trygghet och säkerhet 2018-2021 avseende 2019

Innehållsförteckning

Innehåll

Uppföljning för 2019.....	3
Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.....	3
Skydd mot olyckor.....	7
Krisberedskap.....	7
Civilt försvar.....	9
Internt skydds- och säkerhetsarbete.....	10

Uppföljning för 2019

Program för trygghet och säkerhets övergripande mål är att Huddinge ska vara en trygg och säker kommun för alla som bor, verkar och vistas i kommunen, där få oönskade händelser sker.

Det övergripande målet bryts ned till övergripande delmål för vart och ett av de fem ansvarsområden som programmet är indelat i.

- 1/ Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete
- 2/ Skydd mot olyckor
- 3/ Krisberedskap
- 4/ Civilt försvar
- 5/ Internt skydds- och säkerhetsarbete

Målen i programmet gäller för hela perioden 2018–2021, men uppföljningen avser enbart genomfört arbete under 2019, vilket bidrar till att uppfylla de underliggande mål som beskrivs under vart och ett av de fem ansvarsområden.

Under varje ansvarsområde finns nedan i kursiv text delmålen angivna samt en sammanfattande text om vad som ingår i ansvarsområdet hämtat från programmet. Mycket av det arbete som görs inom området är av sådant slag att det är återkommande och utvecklas hela tiden.

Trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete

Det övergripande målet för Huddinge kommuns trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete är att öka den upplevda tryggheten samt minska utsattheten för brott.

I ansvarsområdet ingår våldsbrott som våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, hatbrott samt arbete mot våldsbejakande extremism. Därutöver ingår skadegörelse, stöld, ungdomskriminalitet och organiserad brottslighet. Förebyggande arbete mot alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT) som har en tydlig koppling till kriminalitet, ingår också i ansvarsområdet. Även hantering av social oro och brottsofferstöd ingår i det trygghetsskapande arbetet.

För att mäta den upplevda tryggheten behöver olika undersökningar och dialoger som genomförs på lokal och nationell nivå beaktas och analyseras. Det finns mycket som påverkar siffrorna kopplat till eventuella händelsers inträffade eller samhällstrender i samband med mätningen. Brottstatistik som finns att tillgå behöver också analyseras med varsamhet då viss ökning av anmälda brott i statistik kan vara av positiv art då samhällsaktörer jobbar för att öka anmälningsbenägenheten. Även om det inte går att dra allt för långtgående slutsatser utifrån resultat av mätningar kan en indikator på hur utvecklingen rör sig avseende tryggheten och brottsutsattheten ses utifrån Öppna jämförelser samt SCB:s medborgarundersökning.

I januari 2020 gav Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) tillsammans med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ut en rapport och publicerade färsk siffror i öppna jämförelser av trygghet och säkerhet i kommunerna. Dessa visar hur vanligt det är med personskador, utvecklade bränder, anmälda brott och upplevd oro och otrygghet bland invånarna. Av dessa kan utläsas att Huddinge har ett oförändrat antal anmälda våldsbrott per 1 000

invånare jämfört med förra årets rapport, men att kommunen har fler anmälda brott än genomsnittet i Sverige. Antalet anmälda stöld- och tillgreppsbrott per 1 000 invånare jämfört med förra året har minskat, men Huddinge ligger fortsatt högt i förhållande till riksgenomsnittet. Huddinge har ett ökat antal anmälda brott om skadegörelse under 2019 jämfört med tidigare år. Detta kan bero på att det utifrån tillämpningen av de nya riktlinjerna gällande klotterrelaterad skadegörelse har genomförts polisanmälningar på alla felanmälda klotter. I det sammanvägda värdet för den öppna jämförelsen har Huddinge kommun klättrat 8 placeringar jämfört med förra årets mätning och ligger nu på 110:e plats.

Huddinges trygghetsindex utifrån SCB:s medborgarundersökning är lägre för 2019 än vid den senaste mätningen, men skillnaden ligger inom den statistiska felmarginalen.

I samverkansöverenskommelsen med Lokalpolisområde Huddinge och Södertörns brandförsvarsförbund för 2019-2020 finns fem prioriterade fokusområdena fastställt *ungdomskriminalitet och ungas brottsutsatthet, kriminella nätverk, trafiksäkerhet, trygghet i den offentliga miljön samt bostadsinbrott.*

Inom varje fokusområde finns ett antal olika samverkansaktiviteter som regelbundet följs upp och rapporteras till styrgruppen. Inom de allra flesta aktiviteterna har goda resultat redan uppnåtts. Flertalet av aktiviteterna sträcker sig dock även över 2020 då de slutliga målen ska vara uppnådda.

Samverkan bygger på att parterna tar fram en lägesbild, gör orsaksanalyser, sätter in insatser samt följer upp dessa och arbetet med att utveckla formerna har fortsatt under 2019. Under året har flera samverkansparter anslutit till arbetet. Det har bland annat varit flera privata fastighetsbolag som Balder, Heba och Hembla, men även andra stora aktörer i kommunen som högskolorna på Campus Flemingsberg. Varje vecka har den så kallade Operativa samverkansgruppen (OSG) träffats med deltagande från kommunens samtliga förvaltningar, Huddinge Samhällsfastigheter AB, Huga Bostäder AB, väktare, polis och räddningstjänst och en aktuell lägesbild har sammanställts. Från övriga aktörer samlas underlag till lägesbilden in löpande och den informationen läggs till lägesbilden.

Under året har det pågått ett arbete med att utveckla de lokala fokusgrupperna som sätts samman då lägesbilden visar på ett behov. I dessa är ett mindre område eller en särskild plats i fokus för att närmare kunna göra en orsaksanalys i syfte att kunna sätta in rätt åtgärder. Detta arbete har varit framgångsrikt och uppskattat av verksamheter i det berörda området/platsen. Ett exempel på detta arbetssätt använts är den negativa händelseutvecklingen i Flemingsberg under hösten 2018. Detta fokusgruppsarbete mynnade i förlängningen ut i att det under året avsattes resurser inom Samkraft för att tillsätta en operativ samordnare för Flemingsberg för att fram till och med december 2020 arbeta med att stärka och utveckla samverkan inom kommunen och med externa aktörer.

Vid flera tillfällen under året har Huddinges samverkansstruktur lyfts fram på nationell nivå som ett gott exempel på samverkan mellan kommun, polis och räddningstjänst.

Under året har kommunstyrelsen beslutat att teckna nya överenskommelser om idéburet offentliga partnerskapen med Brottsofferjouren Huddinge-Botkyrka

respektive Grannstöd Huddinge för perioden 2020-2022. Dessa partnerskap har fungerat bra och regelbundna träffar för att följa upp arbetet genomförs. Vid flera av kommunens trygghetsdialoger har representanter från de olika föreningarna deltagit för att visa upp sig och berätta om sitt arbete

I arbetet med tidiga och samordnade sociala preventiva insatser riktade mot barn och unga pågår det olika åtgärder inom hela kommunen som verkar för att antalet brott i kommunen ska minskas, att motivationen att begå brott ska bli mindre liksom risken att återfalla i brott. Det finns stödcentrum för unga brottsutsatta som erbjuder stöd och Brottsofferjouren ger stöd till vuxna och deras anhöriga.

I Riktlinjer för att förebygga och förhindra våldsbejakande extremism i Huddinge kommun (KS-2016/74), som fastställdes av kommunfullmäktige den 20 augusti 2018 §18, framgår att arbetet årligen ska följas upp av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens förvaltning har nu för första gången gjort en sådan uppföljning, vilken redovisas som bilaga 1.

För att utveckla samordningen av det preventiva arbetet inleddes 2018 ett kommungemensamt projekt. Utifrån resultatet av det beslutade kommunkoncernens ledningsgrupp att etablera en strategisk preventionsgrupp. Under hösten tog gruppen fram ett omfattande informationsmaterial som har publicerats på kommunens intranät till stöd för de verksamheter som kommer i kontakt med barn och unga samt deras föräldrar. Bl.a. finns det en preventionskarta som ger en översikt av de preventiva verksamheter och insatser som finns i kommunen. Därtill finns s.k. verktygslådor som beskriver en metod eller verktyg som går att använda gentemot olika målgrupper. Den långsiktiga bemanningen av gruppen har dock inte kunnat säkerställas på så sätt som ursprungligen var tänkt. I Mål och budget 2020 framgår att det samlade preventionsarbetet i Huddinge ska ses över, vilket blir viktigt i ljuset av detta.

Under året har riktlinjer för kamerabevakning färdigställts, remitterats och justerats för att under 2020 kunna beslutas. Tillhörande tillämpningsanvisningar har tagits fram för att beskriva hur kommunen ska arbeta internt med kamerabevakning efter att beslutet tagits. En kartläggning av de befintliga kameror som används i kommunens skolor och inom Huse Bostäder AB samt Huddinge Samhällsfastigheter AB har genomförts för att öka kunskapen om dess syfte, antal och användning. En ansökan om tillstånd för kamerabevakning avseende offentliga platser i Grantorp skickades in till Datainspektionen i augusti, men då det är lång handläggningstid hos dem förväntas svar först till sommaren 2020.

Inom ramen för den situationella brottspreventionen har kommunen analyserat inbrott som skett i Huddinges skolverksamhetslokaler under perioden 2009–2019. Det har mynnat ut i en särskild rapport som kartlagt skolinbrottens frekvensutveckling, fördelning, karaktär samt ekonomiska konsekvenser. Denna ska ligga till grund för att kunna vidta rätt säkerhetsåtgärder för att förebygga skolinbrott.

Kommunen har via föreningen Samverkan i Huddinge lett implementeringen av Unga för Orten 2019 vilket utfördes utifrån en ny ansvarsfördelning där ett fastighetsföretag haft ett helhetsansvar för varje bostadsområde. Av Huddinge kommuns samtliga feriepraktikanter 2019 var det ungefär 30% som praktiserade

inom Unga för orten. Under nio veckor har ungdomarna tillsammans jobbat ungefär 23 000 arbetstimmar för att öka tryggheten och trivseln i Grantorp, Visättra, Vårby och Skogås.

I Riktlinjer gällande klotterrelaterad skadegörelse 2018-2022 (KS-2016/47), som fastställdes av kommunfullmäktige den 11 december 2017 §12, framgår att arbetet årligen ska följas upp av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsens förvaltning har nu för första gången gjort en sådan uppföljning, vilken redovisas som bilaga 2. Orsaken till att det dröjt till nu är att upphandlingen av den entreprenör som ska utföra klottersaneringen försenades och avrop kunde därför ske först i maj 2019 efter det att avtalet trätt i kraft. Riktlinjerna innehåller två huvudmål, att det ska finnas en snabb, tydlig och evidensbaserad hantering och att kommunen ska arbeta förebyggande. För 2019 bedömer förvaltningen att båda målen är uppfyllda.

Skydd mot olyckor

Målet är att minska antalet olyckor och skador till följd av dessa. Huddinge kommun ska verka för att i större utsträckning skapa samsyn mot andra olyckor än brand.

Huddinge kommun är medlem i och har ett väl utvecklat samarbete med Södertörn brandförsvarsförbund (Sbff). Som medlem i förbundet har kommunen överlåtit vissa delar av sitt ansvar, som till exempel räddningsinsatser och myndighetsutövning (tillsyn) avseende brand, till kommunalförbundet.

Statistik från Sbff visar att antalet olyckor (kategoriserade under trafikolycka, utsläpp farligt ämne, drunkning, brand), som fått en sådan omfattning att räddningstjänsten ryckt ut, har minskat 2019 i förhållande till 2018. Det innebar ett trendbrott i förhållande till perioden 2016-2019.

Antal olyckor där räddningstjänst ryckt ut

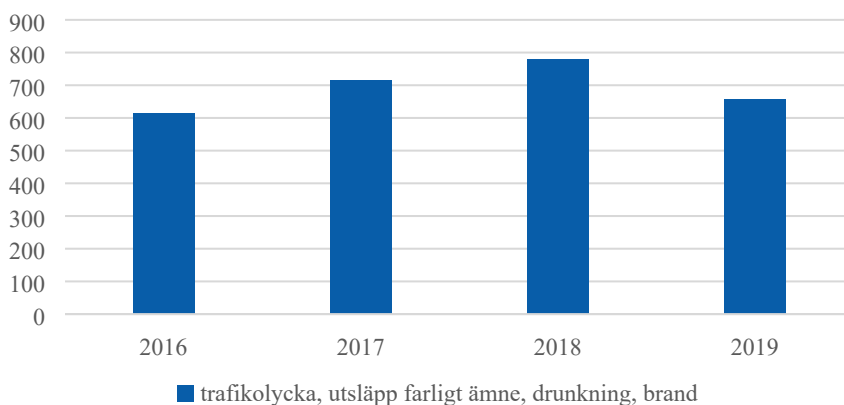

Diagram 1: Antal olyckor där räddningstjänst ryckt ut

Kommunens arbete med att förebygga olyckor genomförs utifrån Sbff:s Handlingsprogram 2016–2019. Arbetet har styrts av de sex övergripande

inriktningar som finns i handlingsprogrammet. Dessa har ett vidare begrepp än att endast förebygga bränder och ställer krav på att räddningstjänsten jobbar tillsammans med medlemskommunerna i det förebyggande arbetet. En del av detta finns med i den samverkansöverenskommelse som tecknats mellan kommunen, polisen och räddningstjänsten för perioden 2019-2020.

Under 2019 har ett nytt handlingsprogram tagits fram för perioden 2020–2023 där Huddinge kommun varit remissinstans. I detta finns numer fyra olika övergripande inriktningar kopplat till Sbff:s uppdrag: Alla inom vårt område ska leva i en trygg och säker hemmiljö avseende brand och andra olyckor, Vi ska skapa förutsättningar för effektiva räddningsinsatser, Vi ska vara motståndskraftiga mot störningar samt Vi ska främja en hållbar utveckling.

Det ska i kommunens verksamhetslokaler finnas ett skäligt brandskydd. Detta säkerställs genom att lokalerna är anpassade till verksamhet som bedrivs där samt att ett systematiskt brandskyddsarbete bedrivs. Kommunen har de senaste åren gjort stora satsningar på att det ska finnas ett bra systematiskt brandskyddsarbete i dess verksamhetslokaler. Ur uppföljningshänseende från ett centralt perspektiv saknas dock möjlighet att på ett systematiskt och regelbundet sätt följa upp huruvida verksamheterna genomför kontroller och i vilken utsträckning brister åtgärdas. Under 2019 har ett arbete med att kartlägga hur detta visar sig på förvaltnings- respektive kommunövergripande nivå. Resultatet av detta arbete visar på behov av ett system som stödjer dessa behov och ett arbete för att införa ett sådant har initierats och kommer fortsätta under 2020.

Krisberedskap

Målet för Huddinge kommuns arbete med krisberedskap är att värna människors liv och hälsa, miljö, egendom och samhällets funktionalitet.

Med krisberedskap avses förmågan att förebygga, motstå och hantera krissituationer, genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris.

För att veta vilken krisberedskapsförmåga kommunens har i dess olika verksamheter samt för det geografiska områdesansvaret behöver analyser göras för att identifiera risker och sårbarheter. Under 2019 har risk- och sårbarhetsanalyser genomförts i samtliga förvaltningar vilka har resulterat i förvaltningsspecifika rapporter där förmågehöjande samt riskreducerande åtgärder tagits fram. Dessa analyser har också sammanställts till en kommungemensam risk- och sårbarhetsanalys där kommunövergripande åtgärder har identifierats. Risk- och sårbarhetsanalysen antogs av kommunstyrelsen den 23 oktober. Rapporten delgavs länsstyrelsen före den 31 oktober, i enlighet med lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och under höjd beredskap.

Utifrån resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen samt ett arbete med att utveckla krisberedskapsorganisationen i kommunen har en Riktlinje för krisberedskap i Huddinge kommun 2020-2023 (KS-2019/456) tagits fram. I riktlinjer konkretiseras målen i program för trygghet och säkerhet genom att definiera ansvar, organisation och styrning för krisberedskapsarbetet samt bryta ned målen till ambitioner samt konkreta åtgärder för perioden 2020-2023. Riktlinjen omfattar

Huddinge kommun, Huddinge samhällsfastigheter AB samt Huga Bostäder AB. Den beslutades av kommunfullmäktige 9 december §13 och i och med det har kommunen fullföljt de krav som åligger den enligt lag (2006:544) samt Överenskommelse om kommunernas krisberedskap som slutits mellan staten och Sveriges Kommuner och Landsting (numera Regioner).

Under 2019 har samverkan inom området krisberedskap ytterligare stärkts mellan Huddinge kommun, Huddinge Samhällsfastigheter AB och Huga Bostäder AB då en gemensam Plan för krishantering och extraordinära händelser (KS-2019/3042) tagits fram. I och med detta finns en gemensam syn på krishanteringsarbetet där formerna för en enhetlig krisorganisation finns. Den bygger på de rekommendationer som kommit från Samverkan i Stockholmsregionen där krisledningen stöds av en stab och en likriktning finns med andra aktörer som kommunen ska samverka med vid en kris. I februari genomfördes en utbildningsdag i stabsmetodik för den centrala krisledningsgruppen, inklusive dess ersättare, där syfte var att utröna i vilken form stadsstrukturen kan användas i kommunen. Efter detta tillfälle har arbetet med framtagande av stöddokument fortgått och prövades i mindre skala vid en regional samverkansövning, Havsörn, där samtliga aktörer från Stockholms och Uppsala län övades. Utifrån erfarenheter och återkoppling från dessa tillfällen har en Operativ handbok med stöddokument färdigställts för remiss under december. Implementeringen av den nya krishanteringsorganisationen kommer att ske under 2020. En del i det arbetet är en gemensam utbildnings- och övningsplan (KS-2019/2757) som tagits fram och beslutats för tidsperioden 2020-2023. I anslutning till detta arbete har också den centrala kriskommunikationsplanen uppdaterats och övats av berörda funktioner.

En uppdatering av POSOM¹-handboken samt annat material kopplat till den operativa verksamheten har gjorts under året. Personal från POSOM's fältgrupp gick en heldagsutbildning.

Under 2019 har kommunens POSOM-grupp varit aktiverad vid två händelser där det bedömts som att det funnits eller kunnat uppstå behov av snabba insatser från samhället för att underlätta hanteringen av omhändertagande av invånare som direkt eller indirekt varit drabbade. Det har inte varit kriser som påkallat aktivering av kommunens centrala krisledningsorganisation utan mer lokala händelser i form av en radhusbrand som påverkade flertalet av de boende samt en händelse där kommunen vidtog åtgärder i samband med ett bombhot mot en av kommunens verksamheter.

Civilt försvar

Målet för Huddinge kommuns arbete med det civila försvaret är att vidta kompetenshöjande insatser rörande totalförsvaret bland nyckelpersoner i kommunen.

Det civila försvaret är en del av det nya totalförsvaret. Målet för det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat

¹ Psykiskt och socialt omhändertagande

angrepp eller krig i vår omvärld. Det civila försvaret bygger på samhällets krisberedskap och samhällets samlade motståndskraft.

Utöver att följa samhällsutvecklingen som berör området har kommunen följt de riktlinjer som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Länsstyrelsen samt Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) ger inom området. Utifrån den genomförda risk- och sårbarhetsanalysen, se avsnittet kring Krisberedskap, har prioriterade utvecklingsområden för det civila försvaret identifierats inför planering av arbetet 2020.

Kommunen har medverkat med representanter vid de utbildningar, seminarier och nätverk som myndigheterna samt Samverkan Stockholmsregionen (SSR) anordnat. Den kompetenshöjande insats rörande totalförsvaret som vidtagits under 2019 har omfattat personer inom kommunstyrelsens förvaltning samt den centrala krisledningsgruppen vilka kommer att ha ledande funktioner i arbetet. Totalförsvarsövning 2020 genomfördes i Huddinge kommun i december 2019. I den övades nyckelpersoner som är viktiga för den framtida utvecklingen av det civila försvaret i kommunen och övningen gav organisationen en positiv bild kring hur kunskapsnivån ligger. Vid övningen kunde konstateras att kommunens tidigare deltagande i övning Havsörn även gav en ökad kunskap om civilt försvar och höjd beredskap.

Det har genomförts ett möte med Krishanteringsrådet, som under ledning av kommundirektören utgörs av ledande tjänstemän från olika samhällsaktörer verksamma inom Huddinge kommuns geografiska område, där aktörerna medverkar i syfte att vid kris kunna nyttja varandra på ett effektivare sätt. Temat för årets krishanteringsråd var civilt försvar. En medarbetare från länsstyrelsen gav en kortare föreläsning om höjd beredskap samt så kallad gråzonsproblematik och därefter genomfördes en diskussionsövning bland deltagarna där scenariot var kopplat till civilt försvar.

Internt skydds- och säkerhetsarbete

Det övergripande målet för Huddinge kommuns interna skydds- och säkerhetsarbete är att minimera risken för personskada, störning, förslut och kostnader till följd av brand, skadegörelse, stöld, inbrott, bedrägerier eller andra former av olovligt användande av kommunens resurser.

Ansvarsområdet Internt skydds- och säkerhetsarbete omfattar den kommunala verksamheten och inkluderar skydd av anställda och förtroendevalda, skydd av kommunens lokaler, egendom och utrustning. I arbetet ingår systematiskt brandskyddsarbete (SBA), försäkringar, lås och larm, kameraövervakning och bevakningstjänster samt förbyggande arbete mot interna oegentligheter.

Internt skydds- och säkerhetsarbete inkluderar även säkerhetsskydd och informationssäkerhet.

Vid den allmänna utbildning för alla förtroendevalda som genomfördes i mars ingick ett pass med information om kommunens trygghets- och säkerhetsarbete samt hot och hat gentemot förtroendevalda.

Det har under året genomförts utbildningar på 16 av kommunens skolor för att stärka förmågan hos personalen att hantera händelser där en eller flera

gärningsmän attackerar en plats eller byggnad med syfte att slumpmässigt döda så många som möjligt, så kallat Pågående dödligt våld.

Kommunens internkontrollarbete har under 2019 stärkts och likriktats i och med att processen har digitaliserats. Genom det nya systemstödet har kommunens uppföljning blivit lätt åtkomlig för medarbetarna och därmed är arbetet och uppföljningen mer transparent.

Under året har Södertörns brandförsvarsförbund utbildat nästan 400 kommunanställda i den återkommande grundläggande brandskyddsutbildningen. Upplägget på denna utbildning kommer att ses över för att nå fler anställda i enlighet med kommunens utbildningsplan gällande brandskydd.

Målet att utse en säkerhetsskyddschef i kommunen samt genomföra en säkerhetsanalys över verksamheten i enlighet med säkerhetsskyddslagen och säkerhetsskyddsförordningen har inte till fullo kunnat uppnås under 2019, men arbetet pågår. Under året har två medarbetare deltagit i en kurs i säkerhetsskydd för kommuner och förberedelse har gjorts för att kommunstyrelsen i mars 2020 ska kunna utse en säkerhetsskyddschef.

Riktlinjer för informationssäkerhet (KS-2019/2641) har tagits fram och beslutades av kommunfullmäktige den 9 december §20. Arbetet med att skapa och införa av ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) har fortgått under året och GAP-analyser har genomförts i förvaltningarna och ska sammanställas under januari 2020. Arbetet kommer att fortsätta under 2020. En viktig del i arbetet med att säkerställa att informationssäkerheten upprätthålls har varit att genomföra systemsäkerhetsanalyser vilket har skett 19 stycken under året. Även nya riktlinjer för behandling av personuppgifter (KS-2019/336) har tagits fram och beslutades av kommunfullmäktige den 9 december §15.